

Heid Cat zondag 43

1 een geschenk

2 een verbod

3 een gebod

Gemeente,

Wat geeft God ons veel. We zagen dat eigenlijk door heel de 10 geboden heen. God geeft ons Zijn aangezicht, Zijn Woord, Zijn Naam, Zijn dag. God geeft ons ouders, het leven, het huwelijk en sexualiteit, en nog zoveel andere mooie gaven. Elk van de 10 geboden wilde ons leren met zo'n geschenk om te gaan. Opdat het als een bloem mag openbloeien. Elk van de 10 geboden stelde een glasplaat om die bloem heen. Niet aantasten, niet beschadigen.

1 een geschenk

In het 9^e gebod staat weer een geschenk van God centraal. De waarheid. Middenin antwoord 112 staat: de waarheid liefhebben. Want de waarheid is een geschenk. Bedoeld om ons mensen gelukkig te maken. Bedoeld om ons welzijn als een bloem te laten opbloeien. De waarheid is goed voor een mens.

Nou, is dat wel zo? Is de waarheid wel goed voor een mens? Als je nou denkt aan een sollicitatiegesprek. En aan het eind vragen ze: is er nog iets dat we zouden moeten weten? En je vertelt de waarheid dat je christen bent, op zondag niet beschikbaar wilt zijn voor gewoon werk, het leven als geschenk van God ziet, dan kan die baan je wel eens voorbij gaan. Als de waarheid verzwijgt dan maak je meer kans. Is de waarheid goed voor een mens?

Als je na school nog even met vrienden wat snoep bent wezen kopen of wat tijdschriften, of iemand wat gepest, en je moeder vraagt: en, nog iets gedaan na schooltijd? En je vertelt de waarheid, dan heb je narigheid. Als je voor één keer zegt dat er niks gebeurd is, school was wat later uit, dan kraait er geen haan naar. Is de waarheid goed voor een mens?

Gemeente, dat geeft twee dingen aan. In de eerste plaats dat wij in een gevallen wereld leven, die in het boze ligt. Waardoor het kan lijken dat liegen goed is en de waarheid slecht. En het geeft aan dat ons onderscheidingsvermogen bedorven is, dat wij verblind zijn.

Want de waarheid is goed en heilzaam. In het paradijs. God sprak de waarheid. Ten dage als gij van de boom zult eten van kennis van goed en kwaad zult gij de dood sterven. Dat was waar en goed. Heilzaam om juist het leven te blijven ontvangen. Op behoud gericht. En na de zondeval sprak God de waarheid. Adam, waar zijt gij? En tegen de slang: Ik zal

vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en haar Zaad, dat zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen, hielen vermorzelen. Voor de slang, de duivel fataal, maar voor de mens heilzaam. Die waarheid is bekostigd en verzegeld door de Heere Jezus. Die heeft daar Zijn bloed voor gegeven, Zijn leven, lijden en sterven. Om dit waarheid waar te kunnen laten worden en zijn. Hij gaf daarvoor Zichzelf tot in de Godverlatenheid en aan het kruis. Gericht op behoud, redding. Kijk, heilzaam is wat anders dan fijn of aangenaam. Gods waarheid is niet fijn als die ons roept om tevoorschijn te komen. Ontdekt aan zonde en schuld. Maar wel heilzaam. Dat de duivel is verslagen en dat er in de Heere Jezus verlossing is. Heerlijke waarheid.

En daarin spreekt God geen vals getuigenis. God betuigt ons dat, en daarin is Hij betrouwbaar, waarachtig. In deze waarheid laat God Zijn hart zien en legt Hij Zijn hart voor ons open. Hij meent het. Wat in zijn hart is heeft Hij gesproken en wat Hij gesproken heeft is komt uit Zijn hart. Daarin is Hij te vertrouwen, daarin vraagt Hij ook vertrouwen. Als Hij Zijn Christus aanbiedt Die zonden aanwijst en openlegt. Die zonden verzoent en wegdraagt, Die zonden bestrijdt en ervan verlost. Hij bevestigt het in de Heilige Doop en in het Heilig Avondmaal. Hij vraagt vertrouwen. Wat is dat heerlijk, wat geeft dat een zekerheid: God is waarachtig. Met Hem kom ik niet bedrogen uit. Hij doet het zoals Hij zegt. Dat geeft zekerheid dat ik zalig word, dat Hij doen zal wat Hij zegt.

De waarheid is goed en heilzaam. En daarin is God waarachtig en betrouwbaar. Ook al lijkt het niet zo te zijn. Als de waarheid mij schuldig stelt en aanklaagt. Ook dat is heilzaam, vertrouw Mij toch. Ik heb uw behoud op het oog. Als de waarheid hard is, in het dagelijkse leven: je bent gezakt, je krijgt ontslag, je bent uitgeloot, je bent ziek, ongeneeslijk ziek. Dan nog is het waar: God heeft ons behoud op het oog. God wil alle dingen laten meewerken ten goede. Vertrouw Mij toch.

De waarheid liefhebben. Hebt u dat geleerd? Het Woord van de HEERE liefhebben. Spreek, HEERE. Ontdekkend en vertroostend. Verlangen naar het Woord, daarin onderzoeken. De HEERE vertrouwen: wat U ook zegt, wat U ook doet, U bedoelt mijn heil. Dat geeft zekerheid. Zekerheid van heil en zaligheid. De waarheid liefhebben: wijs me maar op mijn zonden. Zeg maar eerlijk hoe de uitslag is, want God bedoelt het goed in alle dingen. Zo mag de bloem openbloeien in de grond van de waarheid van liefhebben, vertrouwen, zekerheid, overgave aan God. Wat een mooie, tere bloem die dan bloeit.

Wat kan die bloem verlegt zijn. Dan kan de waarheid mij nauwelijks boeien. Ik ga achteloos met de waarheid om. Wat Jezus met

Zijn bloed gekocht heeft, behandel ik alsof het een prul zonder waarde is. Ik kan mijn gedachten niet bij de Bijbel houden. Ik verlang niet hem te onderzoeken. Ik verlang hem niet te horen. Ik wil de waarheid ontwijken als die mij niet aanstaat. Vervormen, verdraaien. Ik vertrouw de HEERE niet. Ik heb aan Zijn Woord en de sacramenten niet genoeg om zeker te zijn. Ik heb geen zekerheid. Ik twijfel aan Gods goede bedoelingen en macht. Ik heb liever dat de waarheid verzwegen word. Ik kan het niet hebben als iemand mij de waarheid zegt en op mijn zonden wijst of vragen stelt. Wat komt de HEERE veel tekort.

Wil Uwe knecht door schuld verslagen o HEERE niet voor U vierschaar dagen. Maar laat er toch vergeving zijn. Verzoen de schuld die mij met schrik vervult.

2 een verbod

God verbiedt liegen en bedriegen. Want dat is, zegt antwoord 112, een eigen werk van de duivel. Dat zien we natuurlijk ook terug in zijn oorsprong in Genesis 3. In het paradijs. De duivel liegt tegen Adam en Eva. We kunnen daar al direct van hem leren hoe hij liegt, de duivel. Hij doet zich mooi voor. Hij doet zich voor alsof hij hen meer gunt dan God. Dat Hij tenminste hen ook wel die ene boom gunt om van te eten. Hij begint met twijfel te zaaien: is het ook dat God gezegd heeft. Mooi voordoen, twijfel zaaien. Zo liegt en bedriegt hij. Waarom? Omdat hij wil verderven. Omdat hij onheil op het oog heeft, omdat hij de naar de rampzaligheid wil leiden. De leugen is op verderf uit. Op iemands ongeluk. Ook na de zondeval: dan zegt hij: och, ik gun je gemak en een lekker leven. Als je gewoon goed je best doet, valt het heus wel mee, dan is bekering en berouw en strijd niet zo nodig, dan komt het toch wel goed. Weer: om te verderven.

Daarom verbiedt God liegen: geen vals getuigenis spreken. En ook dit verbod, we weten dat nu wel, is als een gifplant. Met vrucht, takken, stam, wortels. Maar door heel die plant heen stroomt hetzelfde vergiftige sap.

De vrucht, de meest volgroeide vorm is: tegen iemand vals getuigenis geven. Glashard liegen. Iemand vals beschuldigen. Dat kan in de rechtszaal, maar ook bij een praatje naar de winkel, of op een verjaardag. Daar valt ook onder: een vals getuigenis van Gods Woord geven. Een halve waarheid. Alleen over de hemel praten. Iedereen de indruk geven dat het goed komt en goed zit. Op de preekstoel op huisbezoek, aan een ziekbed of sterfbed. Iemand kan ermee misleid worden voor eeuwig. Of de andere halve waarheid: alleen over de waarschuwingen praten dat het zomaar niet gaan zal. Iemand afhouden van de toevlucht tot Jezus. Iemand kan ermee verloren gaan voor eeuwig.

Die vrucht komt op uit verschillende takken: iemands woorden verdraaien. Ze net wat anders weergeven om je verhaal wat mooier te maken. Om iets meer aandacht te krijgen. Om wat te overdrijven en het wat mooier, of wat belachelijker te maken. Want je hebt graag een beetje aandacht als je wat vertelt. En het ergste is natuurlijk als ik Gods woorden verdraai. Zo doorgeef dat ze goed uitkomen en in de smaak vallen. Dat ik geen tegenspraak krijg. Op de preekstoel, op huisbezoek, in het gezin. Goedpraten wat God verbiedt.

Een andere tak is: lasteren of achterklap, dat is roddel. Lasteren is dat je dingen rondvertelt die niet waar zijn. Roddel is lijkt onschuldiger: dan vertel je dingen rond die wel waar zijn. Dus wat is er mis mee? Nou, denk eens hieraan: Als God eens alles over ons zou rondvertellen wat waar is? Wat Hij ons heeft zien denken, en willen en doen? En God zou rondvertellen al mijn slechte dingen? Het zou je kapot maken. Daarom is roddel zo erg: het kan wel waar zijn, maar als God het over ons niet doet, zouden wij het dan over anderen wel doen?

Die takken komen op uit een stam: iemand veroordelen. Zelfs zomaar veroordelen. Oordeelt niet opdat gij niet geoordeeld worde. Over daden mag je oordelen, moet je oordelen. Maar over personen niet. Want ik weet niet wat in zijn hart is. En al helemaal niet lichtelijk: je hebt iemand één keer iets zien doen en gelijk is hij een gek, een gestoorde, een idioot, een heiden, een onbekeerde. Op één daad reken ik hem helemaal af en plak er een etiket op. Als God dat eens bij ons zou doen? Ons afrekenen op één ding, één daad. En ons daarop zou vastpinnen....

En onder die stam zit het wortelstelsel van liegen en bedriegen. Afkomstig van de duivel. Om te verderven. En waarom? Welk sap loopt er door die stam, takken, vruchten heen? Van zelfhandhaving. Ik zoek mijn eigen eer, roem, goede naam hoog te houden. Ik zoek waardering voor mezelf, ik wil de aandacht van mijn kwade kanten afleiden. Eigen eer en roem, eerzucht stroomt door al die uitingen heen. Ten koste van mijn naaste. Ja, ten koste van de Zoon van God. Want om zichzelf te handhaven zocht het Sanhedrin valse getuigen om Jezus te beschuldigen. Door Zijn woorden te verdraaien en Hem vals te beschuldigen. Want Jezus moest weg! Zo vreselijk is die zelfhandhaving van het vals getuigenis, niets en niemand ontziend.

En Jezus? Hij maaide ze niet weg, Hij verteerde hen niet door vuur. Hij droeg en verdroeg om te lijden en te sterven en Zaligmaker te zijn. Zo draagt en verdraagt Hij om Zaligmaker te zijn van leugenaars. Bent u eraan ontdekt dat u er één bent? Voor geen enkele leugen te goed. De bioptie heeft een onthutsend resultaat: kiemen van eerzucht en

zelfhandhaving zitten in mij, ik ben in staat tot veroordelen, verdraaien, vals getuigenis, en de keren dat ik het doe bewijzen dat het in mij huist. Wil Uwe knecht door schuld verslagen o HEERE niet door Uw vierschaar dagen. Verzoen de schuld die met schrik vervult.

Liegen is zo erg: het heeft de Zoon veroordeeld tot het kruis. Het heeft mensen schade aangedaan, het heeft mensen zich voor eeuwig laten bedriegen, en daarom rust Gods zware toorn erop. En ik leer bidden: zet HEERE een wacht voor mijnen lippen, behoed de deuren van mijn mond, opdat ik mij tot gene stond, iets onbedachtzaams laat ontglippen. Elke morgen mijn ochtendgebed.

Kijk, heel soms kan er in deze gevallen wereld een grenssituatie zijn. Als in de oorlog iemand onderduikers had. Dan kon de waarheid tegen je naaste zijn. En liegen ten goede van je naaste. Als iemand op een ziekbed, sterfbed ligt en zijn of haar kind overkomt iets ergs: moet je het dan nog vertellen?

3 een gebod.

We weten het nu ook wel: elk verbod heeft een positieve keerzijde. Niet vloeken, wel Gods Naam vrijmoedig gebruiken, niet doodslaan, wel goeddoen, niet stelen, wel uitdelen. Geen vals getuigenis, wel de waarheid spreken. En ook hiervan geldt: dat is in de Heere Jezus vlees en bloed geworden. Hij heeft de waarheid gesproken. Zijn leven lang. Tegen farizeers en schriftgeleerden, waarschuwend. Tegen hoeren en tollenaars, roepend en nodigend. Tegen een Samaritaanse vrouw ontdekkend. Tegen en bloedvloeiende vrouw en Kananese vrouw: beproevend en vertroostend. Maar altijd: tot behoud genegen. Met hen toog op hen bekering tot God en leven met Hem. Dat deed Jezus altijd. Ook voor Pilatus en het Sanhedrin. Hij heeft gezegd: Ik ben het. Gij zegt dat Ik het ben. Gij zult de Zoon des mensen zien, komende op de wolken. De waarheid gesproken toen het Zijn dood zou zijn.

En wij bidden: o Zoon maak ons Uw beeld gelijk. Opdat ook wij de waarheid liefhebben en de leugen vermijden. De leugen vermijden. En die komt dichterbij je dan je denkt. Als we denken aan de media en de indruk die ze wekken. Hoeveel media wekken niet de indruk dat sport het belangrijkste was van de zondag? Programma's, tijdschriften die de indruk wekken dat geld het belangrijkste is, dat lang leven het belangrijkste is. Zou je daar niet heel voorzichtig mee om moeten gaan of niet mee omgaan? Want het is leugen. Laten we in plaats van leugen liever de waarheid lezen, de waarheid onderzoeken. Grijp naar je Bijbeltje in plaats van naar dat tijdschrift. Heb de waarheid lief.

Weet u wat daar de hoogste toespitsing van is? Van de liefde tot de waarheid? Schuldbelijdenis. Dat je de waarheid liever hebt dan je eigen gelijk. En je belijdt schuld: voor God. Je erkent de waarheid ten koste van jezelf en je gelijk. En je belijdt je schuld aan je naaste die je misdaan hebt. Je erkent de waarheid ten koste van je eigen gelijk en goede naam en sier. Heb de waarheid zo lief, dat je je zonden erkent en belijdt. Liever de waarheid dan mijn eigen gemak en genot en gelijk.

En de waarheid oprecht spreken en belijden. Als je de Bijbel doorgeeft: eerlijk en de waarheid. In de kerk, in de gemeente, in de opvoeding, in het onderwijs. Niet schamen voor de donkere zijden. Hemel en hel, genade en zonde, smalle en brede weg, beloften en geboden. De waarheid spreken: aan een ziekbed, sterfbed. De waarheid over iemands situatie medisch gezien, de waarheid Bijbels gezien. Twee wegen. Eerlijkheid over de eeuwige bestemmingen. De waarheid na iemands overlijden. Moeilijk. Iemand moet maar vragen: waar denkt u dat mijn vrouw of man nu is? Om dan eerlijk te zijn. Iemand moet maar zeggen: hij is uit zijn lijden verlost, we zijn blij dat zijn lijden voorbij is. Wat zeg je dan, en wanneer zeg je iets? Als je makkelijk liegt en verzwijgt heb je het er niet moeilijk mee. Als je keihard de waarheid zegt, denk je: het ligt voor hun, ik heb mijn plicht gedaan. Als je op hun behoud en welzijn gericht bent dan voel je de strijd om vrijmoedigheid en wijsheid, om voorzichtigheid en eerlijkheid.

De waarheid spreken: hoe moeilijk dat ook is als het een harde waarheid is, een slecht bericht, een vermanend woord. Vermanend, of vragend over de levenswandel. Het maar laten lopen is makkelijker, maar de waarheid spreken is nodig. Als het dan maar in de gezindheid van de waarheid is en van de Heere Jezus: gericht op behoud, met het oog op iemands welzijn en zaligheid, en van daaruit. En daarom dan ook niet kunnen zwijgen.

En de waarheid belijden. Belijden geeft altijd aan: het is of of verloochenen of belijden. Het is niet vrijblijvend. Zo wordt belijdenis gevraagd in de kerk. De HEERE wacht op antwoord. Nog langer niet belijden kan verloochenen gaan worden. Doen alsof je Hem niet kent, alsof Hij een vreemde voor je is. Maar ook dan geldt: het moet wel oprecht zijn, betrouwbaar vanuit je hart. Waarachtig, geen schijnvertoning. Dan maar niet doen? Maar dat is verloochenen. Laat dat de klem zijn: ik met U belijden, maar ik kan het niet: HEERE, help me, red mij.

Maar meer nog: belijden in het publieke leven. Als ze vragen naar de zondag, naar je bidden voor het eten. Belijden. Anders zou je verloochenen. Belijden al kost het lijden. Belijden al kan ik de gevolgen

niet overzien. Dat vindt in andere delen van de wereld plaats; waar christenen belijden en het strafkamp ingaan, de gevangenis of container. Belijden: de waarheid liever hebben dan mijn eigen gemak, vrijheid, levensgeluk, ja dan mijn leven zelf. Wie het mocht doen die zegt: het kostte veel, maar ik kreeg er nog meer voor terug: Gods vriendelijk Aangezicht en de nabijheid van de Heere Jezus.

En het goed gerucht van mijn naaste bevorderen. In plaats van roddelen juist het goede doorvertellen. Zijn goede karaktereigenschappen, Gods werken doorvertellen. Daar een verjaardag mee vullen. Laten we naar God toe voor iemand bidden en danken wat God in hem of haar geeft. Naar anderen toe diens goede dingen vertellen, naar hemzelf toe in liefde wijzen op de slechte dingen. Dat is heilzaam. Dat is zegenrijk.

Wat klaagt dit gebod ons aan. Wat een groot tekort, wat een leeg veld. De akker van mijn leven zou vol moeten staan met bloemen van de waarheid. Bloeiende bloemen waarmee anderen gelukkig zijn gemaakt. Helaas, wat staat er weinig, of beter gezegd: veel aan onkruid, doornen, stekels, brandnetels. En verder: zo kaal aan bloemen die bloeien van de waarheid. Zo God in het recht zou treden en gadeslaan onze ongerechtigheden, ach wie zal bestaan? Of zou je echt denken: na de geboden van de laatste zondagen: och dat red ik wel voor God, dat praat ik wel recht. Zo blind voor jezelf en je zondige aard. Zo blind voor Gods heiligheid en toorn. Zo gevangen in de leugen, die verderft. Leugen verderft, want houd je bij Jezus vandaan. Buig toch voor de waarheid. Die is heilzaam. Die redt. Die verlost. Ach wie zal bestaan. Maar zo betrouwbaar en waarachtig als God betrouwbaar en waarachtig is: daar is vergeving. Jezus' bloed reinigt van alle ongerechtigheden. Indien wij onze zonden belijden God is getrouw dat Hij ze ons vergeve.

Dat is waar. Dat vraagt geloof, vertrouwen, overgave.

Amen